

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Wiśniewska (spr)

Sędzia: SO Anna Czarnecka

Sędzia: SR del. Łukasz Lubbe

Protokolant: prot. sąd. Barbara Grześkowiak

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2014 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa P. K. (1)

przeciwko Powiatowi P.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Pile

z dnia 28 stycznia 2014 r.

sygn. akt I C 57/14

1. oddala apelację,

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

/-/A. Czarnecka /-/M. Wiśniewska /-/Ł. Lubbe

UZASADNIENIE

Powód P. K. (1) pozwem z dnia 12 listopada 2013 r. domagał się zapłaty od Powiatu P. kwoty 501,60 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 listopada 2013 r. do dnia zapłaty oraz o przyznanie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Powód wskazywał, że na dochodzoną pozwem kwotę składa się niesłusznie pobrana przez pozwanego opłata za wydanie karty pojazdu w kwocie 500 zł, a także skapitalizowane odsetki od dnia 5 listopada 2013 r. do dnia wniesienia pozwu.

W dniu 27 listopada 2013 r. Sąd wydał w sprawie nakaz zapłaty, w którym w całości uwzględnił żądanie pozwu.

W sprzeciwie od przedmiotowego nakazu strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2014 r., wydanym w sprawie I C 57/14, Sąd Rejonowy w Pile zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 501,60 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 listopada 2013 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 227 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 197 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód P. K. (1) w dniu 6 kwietnia 2005 roku dokonał pierwszej rejestracji na terenie Rzeczypospolitej Polskiej sprowadzonego z zagranicy samochodu osobowego marki V. (...) o nr VIN (...). Wraz z zarejestrowaniem pojazdu właściciel otrzymał kartę pojazdu i w związku z tym uiścił opłatę za wydanie tej karty w wysokości 500 zł.

Pismem z dnia 5 listopada 2013 r. Starosta P., w odpowiedzi na wniosek powoda z dnia 21 października 2013 r., poinformował jego pełnomocnika, że brak jest podstawy do zwrotu opłaty za wydanie karty pojazdu.

Sąd Rejonowy wskazał, że opisany wyżej stan faktyczny nie był sporny pomiędzy stronami.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy poczynił następujące rozważania:

Sąd uznał, że powód dochodził swoich roszczeń w oparciu o przepisy o nienależnym świadczeniu (art. 410 k.c.). Wskazał, że opłaty za kartę pojazdu stanowią dochody powiatów określone w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, co uzasadnia legitymację bierną pozwanego. Opłata w wysokości 500 zł za wydanie karty pojazdu od zarejestrowanego przez powoda, sprowadzonego z zagranicy pojazdu została pobrana przez pozwanego na podstawie przepisu § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz.U. z 2003 r., nr 137, poz. 1310). Sąd wskazał, że przepis ten, wprowadzający opłatę za wydanie karty pojazdu w wysokości 500 zł, został uznany za niezgodny z art. 77 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym oraz z art. 92 ust. 1 i art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006 r. (w sprawie U 6/04, opubl. w OTK-A 2006, nr 1, poz.3). Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, ustalona w tym przepisie wysokość opłaty za wydanie karty pojazdu uwzględniała dodatkowo inne koszty administracji publicznej, nie przewidziane w ustawowym upoważnieniu, a tym samym jej wysokość została ustalona z przekroczeniem delegacji ustawowej. W części wynikającej z jej podwyższenia opłata ta stanowiła w istocie nową daninę publiczną, której wprowadzenie jest zarezerwowane wyłącznie dla aktów prawnych o randze ustawy.

Wskazując na treść uzasadnienia wyżej wymienionego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, Sąd nie podzielił stanowiska pozwanego, w którym dopuszczał on co najwyżej możliwość pomniejszenia dochodzonej kwoty.

Sąd wskazał, że przepis stanowiący podstawę pobrania opłaty poza tym, że był niekonstytucyjny, był również niezgodny z prawem unijnym, co zobowiązywało Sąd do odmowy zastosowania tego przepisu w niniejszej sprawie. Zasada pierwszeństwa prawa unijnego zobowiązuje bowiem organ administracyjny i sąd krajowy do stosowania tego prawa i do odstąpienia od stosowania sprzecznych z nim przepisów krajowych, niezależnie od wyroku krajowego sądu konstytucyjnego, który odracza utratę mocy obowiązującej tych przepisów, uznanych za niekonstytucyjne.

Sąd podzielił pogląd wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2010 r. w sprawie sygn. akt III CZP 37/10, że sprzeczność z prawem wspólnotowym przepisu § 1 ust. 1 rozporządzenia nakładającego opłatę za wydanie karty pojazdu w wysokości 500 zł została stwierdzona przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej postanowieniem z dnia 10 grudnia 2007 roku w sprawie C-134/07 odnosi się do pełnej wysokości opłaty za kartę pojazdu w kwocie 500 zł, a nie jedynie do różnicy 425 zł pomiędzy kwotami określonymi w rozporządzeniach z 2003 roku i 2006 roku. Trybunał uznał za sprzeczną z prawem unijnym (art. 90 akapit pierwszy TWE) opłatę nakładaną w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu samochodowego przywiezionego z innego państwa członkowskiego w sytuacji, w której opłata taka nie jest nakładana w związku z nabyciem w Polsce używanego pojazdu samochodowego, jeśli jest on tam już zarejestrowany. Cecha bezprawności odnosi się zatem do pełnej wysokości tej opłaty. Postanowienie to ma skutek ex tunc, tj. wywołuje skutek retroaktywny. W świetle tego postanowienia,

nakładanie opłaty za kartę pojazdu było od początku sprzeczne z prawem unijnym, co oznacza, że kupujący nie był zobowiązany do uiszczenia tej opłaty.

Na tej podstawie Sąd Rejonowy uznał, że pobrana przez pozwanego opłata w kwocie 500 zł stanowi świadczenie nienależne w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. i podlega zwrotowi stosownie do treści art. 409 k.c.

Sąd zasądził zatem od pozwanego na rzecz powoda kwotę 500 zł powiększoną o odsetki ustawowe w wysokości 1,60 zł za okres od 5 listopada 2013 r. (kiedy to pozwany odmówił zwrotu świadczenia na wezwanie powoda) do dnia poprzedzającego wniesienie powództwa z dalszymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa, tj. od dnia 14 listopada 2013 r. do dnia zapłaty. Podstawę rozstrzygnięcia w przedmiocie odsetek stanowiły. art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 482 k.c.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zasądzając od strony pozwanej jako przegrywającej proces na rzecz powoda kwotę 30 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od złożenia pełnomocnictwa w sprawie i 180 zł tytułem wynagrodzenia radcy prawnego. Koszty zastępstwa procesowego zostały ustalone na podstawie § 2 w zw. z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany.

Zaskarżył orzeczenie w części, tj. w części przewyższającej kwotę 426,36 zł.

Apelujący zarzucił Sądowi Rejonowemu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 77 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym poprzez jego niezastosowanie.

Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w części przewyższającej kwotę 426,36 zł.

Zdaniem apelującego, w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy nie zastosował przepisu art. 77 ustawy Prawo o ruchu drogowym pomimo, iż przepis ten obowiązuje, nie został zakwestionowany ani przez Trybunał Konstytucyjny ani przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości i wynika z niego wprost obowiązek uiszczenia opłaty za wydanie karty pojazdu. Opłata za wydanie karty pojazdu w wysokości 75 zł pobierana jest przez Powiaty w całym kraju. Uiszczenie opłaty za wydanie karty pojazdu jest wykonaniem przez stronę obowiązku wynikającego z przepisu prawa powszechnie obowiązującego. Biorąc pod uwagę powyższe, w przypadku zmiany wysokości kwoty przypadającej do zwrotu zmienia się również wysokość skapitalizowanych odsetek - od kwoty 425 zł od dnia 5 listopada 2013 r. do 13 listopada 2013 r. odsetki wynoszą 1,36 zł, co razem daje 426,36 zł.

W odpowiedzi na apelację powód domagał się jej oddalenia oraz zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy dokonał ustaleń zgodnych z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Nie były one w apelacji kwestionowane, a Sąd Okręgowy, dzieląc dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne, na podstawie art. 382 k.p.c. przyjmuje je za własne.

Wbrew zarzutom skarżącego, opłata za wydanie karty pojazdu była nienależna w całości, tj. w kwocie 500 zł, a nie tylko w kwocie 425 zł.

Powód uścił na rzecz pozwanego opłatę w kwocie 500 zł za wydanie karty pojazdu na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. Nr 137, poz. 1310). Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego, że brak tytułu prawnego do pobrania opłaty

za okres po wejściu Polski do Unii Europejskiej wynika ze sprzeczności przepisów tego rozporządzenia z prawem wspólnotowym, gdyż naruszały one art. 28 i art. 90 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Zgodnie z tym ostatnim przepisem, żadne państwo członkowskie nie nakłada bezpośrednio lub pośrednio na produkty innych państw członkowskich podatków wewnętrznych jakiegokolwiek rodzaju wyższych od tych, które nakłada bezpośrednio lub pośrednio na produkty krajowe. W świetle powołanego przepisu, nakładana w myśl § 1 ust. 1 rozporządzenia z dnia 28 lipca 2003 r. opłata za kartę pojazdu używanego i sprowadzonego do Polski z zagranicy, w sytuacji, gdy z związku z nabyciem i zarejestrowaniem takiego samochodu w Polsce żadna opłata nie była pobierana, musi być uznana za pobraną w całości nienależnie, tj. wbrew wynikającej z prawa europejskiego zasady ekwiwalentności obciążeń nakładanych na produkty krajowe i produkty z innych państw członkowskich. Podlega więc zwrotowi w całości w myśl art. 410 § 2 k.c.

Jak trafnie zauważył Sąd I instancji, kwestia zgodności przepisu regulującego pobieranie opłaty za kartę pojazdu z prawem wspólnotowym była przedmiotem wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożonego do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości przez Sąd Rejonowy w Jaworznie. W postanowieniu z dnia 10 grudnia 2007 r., (...) (P. K. (2) przeciwko Gmina M. J., Dz.U.UE.C 2008/64/15), wskazano że artykuł 90 ust. 1 TWE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on opłacie, którą należy zapłacić w danym państwie członkowskim za wydanie pierwszej karty pojazdu, która to opłata jest w praktyce nakładana w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu samochodowego przywiezionego z innego państwa członkowskiego, lecz nie jest nakładana w związku z nabyciem w państwie pobierającym opłatę używanego pojazdu samochodowego, jeśli jest on tam już zarejestrowany.

Zaznaczyć przy tym trzeba, że w sytuacji, gdy odpowiedź na pytanie prawne zawiera interpretację prawa wspólnotowego, każdy sąd krajowy orzekający na podstawie analogicznego zagadnienia, które legło u podstaw wydania orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości WE, musi orzec zgodnie z tą wykładnią (por. E. Wojtaszek-Mik [w:] Pytanie prejudycjalne do Trybunatu Sprawiedliwości wspólnot europejskich, Warszawa 2007, s. 80). Ze względu na bezsporne analogiczny stan faktyczny niniejszej sprawy ze stanem sprawy, w której orzekał ETS, wykładnia art. 90 ust. 1 TWE jest wiążąca dla sądu krajowego przy dokonywaniu oceny zgodności § 1 ust. 1 cytowanego rozporządzenia.

Dane opodatkowanie można uznać za zgodne z art. 90 TWE tylko wtedy, gdy zostanie wykazane, że jest ono tak skonstruowane, iż wyklucza w każdym przypadku opodatkowanie przywożonych produktów w wyższym stopniu niż produktów krajowych oraz że nie wywołuje ono w żadnym razie dyskryminujących skutków. Istotne zatem znaczenie w niniejszej sprawie miała okoliczność, czy sporna opłata była w praktyce stosowana w ten sam sposób zarówno do przywożonych używanych pojazdów samochodowych, jak i do tych, które są nabywane w Polsce, bowiem te dwie kategorie stanowią produkty podobne w rozumieniu art. 90 akapit 1 TWE. W niniejszej sprawie bezsporne jest, że na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia z dnia 28 lipca 2003 r. w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu samochodowego przywiezionego z innego państwa członkowskiego nakładana była opłata w kwocie 500 zł. Natomiast w związku z nabyciem w Polsce podobnego pojazdu nie była nakładana żadna opłata, jeżeli pojazd był już zarejestrowany. Dokument karty pojazdu został wprowadzony w dniu 1 lipca 1999 r. Wtedy bowiem wszedł w życie przepis art. 77 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym. Na mocy ust. 1 tego artykułu, producent lub importer nowych pojazdów jest obowiązany wydać kartę pojazdu dla każdego pojazdu samochodowego wprowadzonego do obrotu handlowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ust. 2 art. 77 stanowi, że karta pojazdu jest przekazywana właścicielowi. Zgodnie natomiast z treścią ust. 3 tego artykułu w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2004 r. kartę pojazdu dla pojazdu samochodowego, innego niż określony w ust. 1 wydaje za opłatą i po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, właściwy w sprawach rejestracji starosta przy pierwszej rejestracji pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym później z tej kategorii wyłączono samochody zabytkowe, pojazdy, o których mowa w art. 73 ust. 4 oraz 2a i 2b.

Z powyższego wnioskować należy, że w związku z nabyciem pojazdu używanego już zarejestrowanego na terytorium Polski, który nie posiadał karty pojazdu, nie była nakładana żadna opłata. Dodać przy tym trzeba, że w przypadku nabycia pojazdu nowego w Polsce wydanie karty pojazdu obciążało producenta lub importera. Nabywca zatem również nie ponosił żadnej opłaty z tego tytułu. Nawet gdyby producent lub importer chciał obciążyć nabywcę kosztami

wydania tej karty, tj. kosztami pozyskania druku karty i ewentualnie kosztami jej przygotowania, to czynić to mógł jedynie poprzez jej wliczenie do ostatecznej ceny pojazdu. Z powyższego wynika, że w związku z nabyciem używanego pojazdu samochodowego przywiezionego z innego państwa członkowskiego i rejestrowanego w Polsce po raz pierwszy była nakładana sporna opłata 500 zł, podczas gdy w związku z nabyciem w Polsce podobnego pojazdu nie była nakładana normalnie żadna opłata rejestracyjna. W tej sytuacji bezpodstawnie pobrana była zatem cała kwota 500 zł za wydanie karty pojazdu. Taki też pogląd wyraził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 2 czerwca 2010 r. (OSNC 2011/1/2) i pogląd ten Sąd Okręgowy – tak samo jak Sąd I instancji - podziela. Sąd Najwyższy podkreślił, że postanowienie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 10 grudnia 2007 r. odnosi się do pełnej opłaty pojazdu w kwocie 500 zł, a nie jedynie różnicy 425 zł pomiędzy kwotami określonymi w rozporządzeniach z 2003 r. i z 2006 r. Trybunał uznał bowiem za sprzeczną z prawem unijnym opłatę nakładaną w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu samochodowego przywiezionego z innego państwa członkowskiego w sytuacji, w której opłata taka nie jest nakładana w związku z nabyciem w Polsce używanego pojazdu samochodowego, jeśli jest on tam już zarejestrowany. W związku z tym bezzasadny był zarzut apelacji naruszenia art. 77 ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. Prawo o ruchu drogowym.

Mając na uwadze powyższe uznać należało, że pozwany bezpodstawnie pobrał od powoda kwotę 500 zł za wydanie karty pojazdu. W tej sytuacji Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądając od pozwanego, którego apelacja została oddalona, na rzecz powoda zwrot kosztów zastępstwa procesowego, których wysokość (60 zł) została ustalona na podstawie § 6 pkt 1 w związku z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 490 ze zm.)

/-/A.Czarnecka /-/M.Wiśniewska /-/Ł.Lubbe